

Journal of Society and Politics

Vol 2, No 5, Spring 2024

Journal Homepage: <https://sanad.iau.ir/journal/jsp>

Online ISSN:2981- 1236

Research Paper

Investigating Israel's Crime And Its Impact on the National Security of the Islamic Republic of Iran From the Perspective of International Law

Mostafa.Amiri *: Assistant Professor, Department of International Law, Faculty of Law and Humanities, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran

Masoomeh Rahmaninejad: Master's student, International Law, Faculty of Law and Humanities, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran

Received: 2024/04/20 PP 37-48 Accepted: 2024/03/28

Abstract

The purpose of this research is to examine Israel's crime and its impact on Iran's security from the perspective of international law. Israel has long used the strategy of "inter-war campaigns or campaigns between wars for the interests of Iran and Iran's allies attack in Syria; With the difference that in the past few months and at the same time as Israel's destructive war in Gaza, the intensity and frequency of such campaigns has increased. Israeli war crimes are violations of international criminal law, including war crimes and crimes against humanity, that the Israel Defense Forces, the military arm of the Israeli government, have been accused of committing since Israel's founding in 1948. These include the deliberate targeting and killing of civilians, killing of prisoners of war and surrendered combatants, indiscriminate attacks, collective punishment, starvation of civilians, use of human shields, torture, forced transfers, violations of medical neutrality, targeting of journalists, attacks Illegal air strikes or attacks against civilian objects and protected objects, indiscriminate destruction, and incitement to genocide. The challenges of the Israeli regime in the political field are increasing in terms of quantity and quality, and existential security is still an issue for it. Racial separation or apartheid, instability, corruption, reduction of political participation, and deadlock in the peace process in the Middle East are some of the political challenges that affect the security of the Israeli regime. Its security and legitimacy have faced an existential threat. Systematic and continuous violations of various fields of international law by the Israeli regime have been serial and accompanied by increasing level of severity and extent. The purpose of the Israeli regime in committing these violations, which ironically have been documented in some cases (only in some cases) by international mechanisms, is not necessarily to expand the occupation, but to destroy and destroy the existing international law and turn it into Israeli international law.

Keywords: *Israel's Crime, Iran's Security, International Law.*

Citation: Amiri, M., & Rahmaninejad, M.(2024). **Investigating Israel's Crime And Its Impact on the National Security of the Islamic Republic of Iran From the Perspective of International Law**, *Journal of Society and Politics*, 2(5), 37-48.

* **Corresponding author:** Mostafa.Amiri, **Email:** Mostafa.amiri71@yahoo.com, **Tel:** +98 9127144288

Extended Abstract

Introduction

Israel's war crimes include violations of international criminal law, including war crimes and crimes against humanity. Since the establishment of the state of Israel in 1948, Israeli Defense Forces have been accused of committing these crimes. Such offenses include the intentional targeting and killing of civilians, killing prisoners of war, indiscriminate attacks, collective punishment, starving civilians, using human shields, torture, forced transfers, violations of medical neutrality, targeting journalists, illegal airstrikes, and excessive destruction. Israel ratified the Geneva Conventions on July 6, 1951, and on January 2, 2015, Palestine acceded to the Rome Statute, granting the International Criminal Court jurisdiction to investigate war crimes committed in the occupied Palestinian territories. Human rights organizations and UN special rapporteurs have accused Israel of war crimes, and since 2006, the Human Rights Council and the International Criminal Court have conducted ongoing investigations in this regard. However, Israel has refused to cooperate with these investigations.

In the context of Iran's security analysis, the collapse of the Soviet Union introduced new threats, including the presence of Israel in the South Caucasus. Newly independent republics, due to political and economic issues, turned to Israel, while Israel expanded its relations with this region to exert pressure on Iran. The region's rich underground resources and strategic importance increased these countries' motivation to cooperate with Israel. Israel seeks to enhance its influence in the Caucasus through economic relationships, particularly in agriculture and water management. This influence, especially in Azerbaijan, has had significant security implications for Iran, leading Israel to use these countries as a base to threaten Iran's national security. The presence and influence of Israel in the South Caucasus present numerous security threats for Iran, making this region a buffer zone between Iran and Israel.

Methodology

The research methodology employed in this study is descriptive-analytical and utilizes a historiographical approach, with extensive use

of library research. This study will examine international documents such as United Nations resolutions, reports from human rights organizations, and reputable academic sources relevant to the topic.

Results and discussion

Based on the field findings to investigate the water security in Kerman province, it is as follows that for conflict and social commonality in the questionnaire, the four main components of the occurrence of illegal gatherings, the occurrence of local conflicts and the occurrence of disturbances and conflicts with law enforcement officers and the occurrence of economic challenges are considered have taken; Based on the opinion of the respondents for all four components, according to Table 14, the factor loadings of the examined items can be seen. As it is clear in this table, all factor loadings of the items are greater than 0.4. Also, because the t value of all factor loadings is greater than 1.96, it can be said that all factor loadings are significant at the 95% confidence level. Considering that factor loadings are greater than 0.4 and significant; Also, the average variance extracted is greater than 0.4, the existence of convergent validity is confirmed for the dimensions of illegal gatherings, the occurrence of local conflicts and the occurrence of disturbances and conflicts with police officers.

In the field findings of the Chaham index, the respondents were asked to what extent the people of the region view the transfer development projects such as transferring water from Beheshtabad to the northern cities of the province, transferring water from Safaroud Dam to supply drinking water to Kerman and Raver. According to Table 14, the factor loadings of the studied items can be seen. As it is clear in this table, all factor loadings of the items are greater than 0.4. Also, because the t value of all factor loadings is greater than 1.96, it can be said that all factor loadings are significant at the 95% confidence level. Considering that factor loadings are greater than 0.4 and significant; And the average variance extracted is greater than 0.4, the existence of convergent validity is confirmed for the dimension of economic challenges..

Conclusion

What causes the factors of water insecurity can be put into several categories: drought and lack of rainfall, uncontrolled industrial development and growth, mismanagement, population increase and expansion of urbanization, indiscriminate withdrawals from underground water sources. Looking at the state of Kerman province, it can be said that the set of factors mentioned has manifested in this province. In the analysis of these factors, it can be said that Kerman province is one of the provinces that is known as an agricultural and livestock pole. It means that if this province was evaluated from the beginning in the past years in a future research study, the state of its water resources in the economic and livelihood approach, And solutions were considered for this province or that, for example, the use of virtual water

management could be more effective in not reducing water resources and preventing water insecurity. Kerman province is one of the provinces known as an agricultural and livestock hub. But the state of water resources has created serious challenges for water security in this province. The reduction of underground water resources and also the low rainfall in this province have seriously put the amount of water in an unfavorable situation for the life of people and other living beings. Based on the field findings that were conducted to address the issue of water security in Kerman province, it can be seen that basic measures must be taken in the field of planning and management for the state of water resources in the province. According to the field and library findings, Kerman province is facing a crisis in terms of water insecurity.

References

1. Abbasov, S. (2009). Azerbaijan mum about Israeli spy plane, satellite project. Eurasianet.org , 17 August.
2. Adebefar, T. (2006). Azerbaijan's geopolitical challenge: Improving relations with Iran. Middle East Economic Survey, 49 (49), 04 December. <https://doi.org/10.5901/mjss.2016.v7n3s3p72>
3. Akiner, S. (2004). The Caspian: Politics, energy and security . Oxford: RoutledgeCurzon. <https://doi.org/10.4324/9780203641675>
4. Aliyeva, H. (2007). The transit of Caspian petroleum by pipeline. Baku (Azerbaijan) – Supsa (Georgia) – Odessa – Brody (Ukraine) – Gdansk (Poland) . Baku Press.
5. Al-Masiri, A. (1999). The functional Jewish group and the functional Zionist state. Palestine Studies Quarterly, 1 (2), 9-36. (Translated by A. Haji Yousofi). [In Persian]
6. Amiridze, N. (2009). Mismatches between form and meaning: Reanalysing wish and blessing formulae in Georgian society . Tbilisi: Georgia Studies Press.
7. Aras, B. (1998). Post-Cold War realities: Israel's strategy in Azerbaijan and Central Asia. Middle East Policy, 5 (4). <https://doi.org/10.1111/j.1475-4967.1998.tb00370.x>
8. Armesak, L. (2007). The status of Armenians, Russians, Jews and other minorities. INS Resource Information Center , 1993. <http://www.uscis.gov/pdf>
9. Avci, G. (2012). The Kurdish crisis: Trapped in intrigues (Translated by A. Saadat & H. Morteza). [In Persian]
10. Barber, J., & Smith, M. (1995). The nature of foreign policy (Translated by S. H. Seifzadeh). Tehran: Ghomes Publishing. [In Persian]
11. Beasley, R., et al. (2002). Foreign policy in comparative perspective: Domestic and international influences on state behavior . New York: CQ Press.
12. Bourtman, I. (2006). Israel and Azerbaijan's furtive embrace. Middle East Quarterly, 13 (3).
13. Brecher, M. (1972). The foreign policy system of Israel: Settings, images, process . New Haven: Yale University Press.
14. Bromberger, M. (2012). The Georgian diaspora: A case study of the Georgian community in Israel . Georgia University Press.
15. Clarke, M., & White, B. (1981). An introduction to foreign policy analysis . London: G.W. & Hesketh.
16. Coulombis, T., & Wolf, J. (1990). Introduction to international politics . Englewood: Prentice-Hall.
17. Cox, R. (1986). Social forces, states, and world orders: Beyond international relations theory. In R. Keohane (Ed.), Neorealism and

- its critics (pp. 204-254). New York: Columbia University Press.
18. Doost Mohammadi, A. (2007). Ideological and historical roots of the failure of Middle East peace plans. *Journal of the Faculty of Law and Political Science, Tehran University*, 37 (1), 21-75. https://jpq.ut.ac.ir/article_18682.html [In Persian]
 19. Doost Mohammadi, A. (2008). *Revisiting Zionism*. Tehran University Press. [In Persian]
 20. Dowty, A. (1998). *The Jewish state: A century later*. Berkeley: University of California Press.
 21. Dowty, A. (1999). *Israeli foreign policy and the Jewish question*. MERIA .
 22. Fallah, R. (2010). *Israel's strategies in Eurasia with emphasis on Central Asia and the Caucasus*. Tehran: Noor Research Institute. [In Persian]
 23. Freedman, R. (Ed.). (1998). *The Middle East and the peace process: The impact of Oslo Accords*. Gainesville: University Press of Florida.
 24. Freedman, R. (Ed.). (2000). *Israel's first fifty years*. Gainesville: University Press of Florida.
 25. Haji Yousofi, A. (2002). Waltz's theory and Iran's foreign policy: Comparative studies of the Cold War and post-Cold War eras. *Foreign Policy Quarterly*, 16 (4), 1005-1030. [In Persian]
 26. Hanrieder, W. (1962). Actor objectives and international systems. In A. Wolfers (Ed.), *Discord and collaboration: Essays on international politics* (pp. 77-100). Baltimore: Johns Hopkins University.
 27. Momeni, M. (2005). *The Jewish community of Azerbaijan and the dimensions of Azerbaijan-Israel bilateral relations*. *Aran Research Quarterly*. [In Persian]
 28. Moradi, M. (2006). *Prospects for Iran-EU cooperation in stabilizing and securing the South Caucasus: Limits and opportunities*. Political and International Studies Office. [In Persian]
 29. Saeed-Qalam, M. (2000). *Iran's foreign policy*. Tehran: Strategic Studies Center. [In Persian]
 30. Zahedani, S. S. (2007). *The Baha'i Faith in Iran*. Tehran: Islamic Revolution Documents Center. [In Persian]

فصلنامه جامع و سیاست

دوره ۲، شماره ۵، بهار ۱۴۰۳

Journal Homepage: <https://sanad.iau.ir/journal/jsp>

شاپای الکترونیکی: ۱۲۳۶-۲۹۸۱

مقاله پژوهشی

بررسی جنایت اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ملی کشور جمهوری اسلامی ایران از منظر حقوق بین الملل

مصطفی امیری^۱: استادیار گروه حقوق بین الملل، دانشکده حقوق و علوم انسانی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران
معصومه رحمانی نژاد: دانشجوی حقوق بین الملل، دانشکده حقوق و علوم انسانی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱ صص ۳۷-۴۸ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۲۸

چکیده

هدف این پژوهش بررسی جنایت اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ایران از منظر حقوق بین الملل است. اسرائیل مدتهاست که برای حفظ قدرت بازدارندگی و از بین بردن تهدیدهای نوظهور علیه امنیت خود، در قالب راهبرد «لشکرکشی‌های بیناکنشی یا کارزار بین جنگ به منافع ایران و متحدان ایران در سوریه حمله می‌کند؛ با این تفاوت که در چند ماه گذشته و همزمان با جنگ ویرانگر اسرائیل در غزه، بر شدت و دفعات چنین کارزارهایی افزوده است. جنایات جنگی اسرائیل نقض قوانین کیفری بین‌المللی از جمله جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت است که نیروهای دفاعی اسرائیل، شاخه نظامی دولت اسرائیل، از زمان تأسیس اسرائیل در سال ۱۹۴۸ به ارتکاب آن متهم شده‌اند. اینها شامل هدف قرار دادن و کشتن عمدی غیرنظامیان، کشتن اسیران جنگی و رزمندگان تسلیم شده، حملات بی‌رویه، مجازات دسته جمعی، گرسنگی دادن به غیرنظامیان، استفاده از سپر انسانی، شکنجه، انتقال اجباری، نقض بی‌طرفی پزشکی، هدف قرار دادن خبرنگاران، حملات هوایی غیرقانونی یا حملات علیه اشیاء غیرنظامی و اشیاء محافظت شده، تخریب‌های بی‌رویه، و تحریک به نسل‌کشی می‌شود. اسرائیل به دلیل داشتن منابع مالی فراوان و حمایت‌های سیاسی ابرقدرتها و همچنین برخورداری از سلاح هسته‌ای و تکنولوژی پیشرفته، به منزله یک تهدید برای کشورهای منطقه و به خصوص ایران مطرح می‌باشد. چالش‌های رژیم اسرائیل در حوزه‌ی سیاسی از نظر کمی و کیفی در حال افزایش می‌باشد و همچنان امنیت وجودی برای آن به عنوان یک مسأله است. جدایی نژادی یا آپارتاید، بی‌ثباتی، فساد، کاهش مشارکت سیاسی و بن‌بست روند صلح در خاورمیانه از چالش‌های سیاسی تأثیرگذار بر امنیت رژیم اسرائیل می‌باشند که امنیت و مشروعیت آن را با تهدید وجودی مواجه کرده است. نقض‌های سیستماتیک و مستمر حوزه‌های مختلف حقوق بین الملل توسط رژیم اسرائیل، به صورت سریالی و همراه با ارتقای سطح شدت و گستردگی بوده است. هدف رژیم اسرائیل از ارتکاب این نقض‌ها که از قضا در برخی موارد (تنها در برخی موارد) توسط سازوکارهای بین‌المللی نیز مستند شده‌اند، نه لزوماً توسعه اشغالگری بلکه تخریب و نابودسازی حقوق بین الملل موجود و تبدیل آن به حقوق بین‌الملل اسرائیلی است.

واژه‌های کلیدی: جنایت اسرائیل، امنیت ایران، حقوق بین الملل.

استاد: امیری، مصطفی و رحمانی نژاد، معصومه (۱۴۰۳). بررسی جنایت اسرائیل و تأثیر آن بر امنیت ملی کشور جمهوری اسلامی ایران از منظر حقوق بین الملل، فصلنامه جامع و سیاست، ۲(۵)، ۳۷-۴۸.

^۱. نویسنده مسئول: مصطفی امیری، پست الکترونیکی: Mostafa.amiri71@yahoo.com، تلفن: ۰۹۱۲۷۱۴۴۲۸

مقدمه

جنايات جنگی اسرائيل نقض قوانين کيفری بين‌المللی از جمله جنايات جنگی و جنايت عليه بشریت است که نیروهای دفاعی اسرائيل، شاخه نظامی دولت اسرائيل، از زمان تأسيس اسرائيل در سال ۱۹۴۸ به ارتکاب آن متهم شده‌اند. اينها شامل هدف قرار دادن و کشتن عمدی غيرنظاميان، کشتن اسيران جنگی و رزمندگان تسليم شده، حملات بی‌رويه، مجازات دسته جمعی، گرسنگی دادن به غيرنظاميان، استفاده از سپر انسانی، شکنجه، انتقال اجباری، نقض بی‌طرفی پزشکی، هدف قرار دادن خبرنگاران، حملات هوایی غيرقانونی یا حملات عليه اشیاء غيرنظامی و اشیاء محافظت شده، تخریب‌های بی‌رويه، و تحریک به نسل‌کشی می‌شود. اسرائيل کنوانسیون‌های ژنو را در ۶ ژوئيه ۱۹۵۱ تصویب کرد و در ۲ ژانويه ۲۰۱۵، کشور فلسطين به اساسنامه رم ملحق شد و به دادگاه کيفری بين‌المللی صلاحیت رسیدگی به جنايات جنگی انجام شده در سرزمین‌های اشغال شده فلسطين (Occupied) OPT را اعطا کرد. کارشناسان حقوق بشر استدلال می‌کنند که اقدامات انجام شده توسط ارتش اسرائيل در جریان درگیری‌های مسلحانه در اراضی اشغالی تحت عنوان جنايات جنگی قرار می‌گیرد. گزارشگران ویژه از سازمان ملل متحد، سازمان‌هایی از جمله دیده‌بان حقوق بشر، پزشکان بدون مرز، عفو بین‌الملل و کارشناسان حقوق بشر اسرائيل را به جنايات جنگی متهم کرده‌اند. از سال ۲۰۰۶، شورای حقوق بشر چندین مأموریت حقیقت یاب را برای نقض قوانين بين المللی، از جمله جنايات جنگی، در اراضی اشغالی، از جمله یک تحقیق دائمی و در جریان از ماه مه ۲۰۲۱، موظف کرده‌است از سال ۲۰۲۱، دیوان کيفری بين‌المللی تحقیق فعالی در مورد جنايات جنگی اسرائيل را در حال انجام داشته‌است. اسرائيل از همکاری با تحقیقات خودداری کرده‌است.

به باور کارشناسان مسائل امنیتی در ایران، با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، تهدیدات امنیتی جدیدی عليه ایران در مرزهای شمالی پدید آمد که حضور اسرائيل در منطقه قفقاز جنوبی، یکی از آنها است. به بیان عمیق‌تر، از یک سو جمهوری‌های تازه استقلال یافته، به دلیل سرگشتگی سیاسی و به منظور نجات اقتصاد بیمار خود به اسرائيل روی آوردند و از سوی دیگر، این رژیم نیز برای خروج از بن بست سیاسی و اعمال فشار به ایران، به گسترش روابط با قفقاز جنوبی پرداخت. این منطقه یکی از مناطق مهم استراتژیک، دارای منابع غنی زیرزمینی است. سیاست‌گذاران رژیم صهیونیستی بسیار مشتاق‌اند که این استنباط را که اسرائيل به طور ذاتی یک کشور ضد مسلمان است، از بین ببرند و برای توسعه روابط با کشورهای مسلمان به اصطلاح میانه‌رو ارزش بسیاری قائل‌اند. در زمینه تداوم مناقشه اعراب و اسرائيل و روند صلحی که به طور مکرر آغاز و پایان می‌یابد، نیز حفظ روابط دیپلماتیک و سیاسی با چنین کشورهایی برای مذاکرات به «اصطلاح صلح» اسرائیلی بسیار اهمیت دارد. زیرا استنباط ضد مسلمان بودن تل آویو را از میان بر می‌دارد. علاوه بر آن سیاست‌گذاران اسرائیلی با استفاده از روابط حسنه با کشورهای منطقه قفقاز نشان می‌دهند که اسرائيل ناتوان از توسعه روابط با سایر کشورهای مسلمان نیست.

از دیگر اهداف اسرائيل در منطقه قفقاز توسعه پیوندهای اقتصادی با این جمهوری‌ها است. گسترش روابط اقتصادی با کشورهای قفقاز جنوبی بویژه در بخش کشاورزی، آبیاری، مدیریت آب و کشت پنبه در سرلوحه اقدامات اقتصادی اسرائيل در این منطقه قرار دارد. اسرائيل می‌کوشد با گسترش اختاپوس مانند نفوذ اقتصادی در منطقه، به تدریج عمق استراتژیک نفوذ خود در این منطقه را افزایش دهد. اسرائيل علاقمند به پیشرفت مسائل انرژی منطقه در چارچوب منافع آمریکا است. این مسأله نه تنها باعث کاهش حضور ایران در منطقه شده بلکه همکاری این کشورها با رژیم صهیونیستی تبعات امنیتی گسترده‌ای را عليه ایران به وجود آورده است. این مسأله به ویژه در مورد آذربایجان تبعات امنیتی و سیاسی گسترده‌ای را متوجه ایران کرده است. نفوذ اسرائيل در کشورهای یادشده فرصت مناسبی در اختیار اسرائيل قرار داده اقدامات ضد ایرانی خود را در منطقه با فراغ بیشتری دنبال کند.

این حضور و نفوذ به دلیل روابط خصمانه ایران و اسرائيل طبیعی است که امنیت ملی ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهد. حضور فعال اسرائيل در مرزهای ایران در واقع تهدیدهای امنیتی فراوانی برای امنیت جمهوری اسلامی ایران به همراه خواهد داشت و در واقع قفقاز جنوبی به منطقه‌ای حائل بین ایران و اسرائيل تبدیل خواهد شد. نیازمرم منطقه به توسعه، به ویژه در سال‌های اولیه تأسيس آنها، انگیزه همکاری این کشورها با اسرائيل را دو چندان کرده است حضور لابی صهیونیستی در غالب مؤسسات فرهنگی و اقتصادی و بنیادهای به اصطلاح خیریه و انسان‌دوستانه در این کشورها خطر بالقوه‌ای برای امنیت ایران محسوب می‌شود از طرفی روابط قفقاز جنوبی با اسرائيل بر روابط ایران با کشورهای آن منطقه نیز تأثیر خواهد گذاشت. رفت و آمد مزدوران و جاسوسان رژیم صهیونیستی از طریق برخی کشورهای منطقه به ویژه کشورهای هم مرز ایران بیانگر این مسأله است اسرائيل از این کشورها به عنوان پایگاهی برای تهدید امنیت ملی ایران استفاده می‌کند. همکاری گروه‌های تروریستی با حمایت آشکار اسرائيل، آموزش‌های جاسوسی و بمب‌گذاری و اقدامات خرابکارانه، برخورداری از پایگاه‌های شتون رادیویی در نزدیکی مرزهای ایران، فروش هواپیمای جاسوسی بدون سرنشین، سیستم‌های ضد هوایی و دفاع موشکی به برخی از این کشورها بیانگر این موضوع است که منطقه پیرامونی جمهوری اسلامی ایران به ویژه قفقاز، بهترین نشانگاه امنیتی اسرائيل عليه جمهوری اسلامی ایران است. در این تحقیق به دنبال بررسی جنايت اسراییل و تأثیر آن بر امنیت جمهوری اسلامی ایران هستیم.

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

حقوق بین‌الملل مجاز نمی‌داند که عمل متقابل با توسل به زور علیه اسرائیل انجام گیرد، چرا که حقوق بین‌الملل می‌گوید توسل به زور یا باید در مقام دفاع مشروع باشد یا این توسل به زور با مجوز شورای امنیت سازمان ملل، صورت گیرد. بنابراین ایران اگر بخواهد از منظر حقوق بین‌الملل به موضوع ورود کند، گزینه‌های قابل توجهی روی میز نخواهد داشت. قوانین مرتبط با حقوق بین‌الملل هم در کنوانسیون‌های وین ۱۹۶۱ و وین ۱۹۶۳ و هم به طور کلی در عرف بین‌الملل مکان‌های دیپلماتیک مصونیت دارند و هرگز نباید مورد تعرض قرار بگیرند. تا اینجا در ظاهر همه متفق‌القول هستند و اختلافی مشاهده نمی‌شود، اما مشخص نیست پس از تجاوز به مکان‌های دیپلماتیک چه باید کرد؟ مشخص نیست برای ایران در چارچوب حقوق بین‌الملل چه اقداماتی را می‌توان انجام داد؟ متأسفانه حقوق بین‌الملل مجاز نمی‌داند که عمل متقابل با توسل به زور علیه اسرائیل انجام گیرد، چراکه حقوق بین‌الملل می‌گوید توسل به زور یا باید در مقام دفاع مشروع باشد یا این توسل به زور با مجوز شورای امنیت سازمان ملل، صورت گیرد. بنابراین ایران اگر بخواهد از منظر حقوق بین‌الملل به موضوع ورود کند، گزینه‌های قابل توجهی روی میز نخواهد داشت.

ایران باید با جمع‌بندی تمام شرایط و با در نظر گرفتن همه ملاحظات، اقدامی را که در راستای مصالح و منافع ملی‌اش است را انجام دهد، یعنی در مقام عمل متقابل یا عکس‌العملی که شایسته پاسخگویی مناسب به این تجاوزات است را انجام دهد. در چنین مواردی نمی‌توان از طریق مکانیسم‌های موجود در حقوق بین‌الملل به مصالح و منافع عالی کشور دست پیدا کرد. اگر بخواهیم از منظر حقوق بین‌الملل به این پرسش پاسخ دهیم باید بگوییم در چارچوب حقوق بین‌الملل دست ایران بسته است، اما در خارج از این چارچوب‌ها، هر دولتی اقداماتی را که مناسب دانسته و می‌تواند انجام دهد را در دستور کار قرار می‌دهد. نهایت این است که شورای امنیت یا سایر ساختارهای بین‌المللی، عکس‌العمل‌های احتمالی را محکوم می‌کنند. اتفاق خاص دیگری نمی‌افتد. معتقدم در چنین شرایطی نباید صرفاً از طریق مکانیسم‌های موجود در حقوق بین‌الملل، مسأله را دنبال کرد، بلکه باید به دنبال عمل شایسته و مناسبی که منافع ملی را تأمین می‌کند، بود. اسرائیل از خطوط قرمز عبور کرده و باید واکنش مناسبی به این کنش داده شود. معتقدم ایران باید با سیاست‌های ترکیبی که از مذاکره با کشورهای دوست و هم‌پیمان تا پیگیری دیپلماتیک موضوع در نهادهای بین‌المللی و سایر گزینه‌ها را در نظر بگیرد. در این میان باید توجه داشت، این اقدام از سوی نتانیاهو راهبری شده است. فردی که به پایان دوران اثرگذاری خود در اسرائیل رسیده است. نتانیاهو برای اینکه مدتی بیشتر در قدرت بماند حاضر است دست به هر اقدامی بزند. ایران در عین پیگیری ظرفیت‌هایش باید مراقب باشد در دام اسرائیل و سایر دشمنانش قرار نگیرد.

در مورد حضور اسرائیل در کشورهای به جای مانده از شوروی سابق، طی سالهای اخیر آثار متنوعی به رشته تحریر درآمده است. بخش عمده این آثار به بررسی مکانیسم‌ها و اهداف اسرائیل در سیاست ایجاد اتحاد با کشورهای مسلمان آسیای مرکزی و قفقاز پرداخته‌اند. اما کمتر نویسنده‌ای پیامدهایی را که از این سیاست اسرائیل متوجه امنیت جمهوری اسلامی ایران خواهد شد، مورد بحث قرار داده است. در زیر به برخی از آثار منتشر شده در مورد روابط اسرائیل و کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز می‌پردازیم.

میرقاسم مؤمنی در مقاله «جامعه یهودیان جمهوری آذربایجان و ابعاد روابط دوجانبه جمهوری آذربایجان و اسرائیل» از رهگذر بررسی قشر بندی یهودیان جمهوری آذربایجان، راهبردهای امنیتی کلان اسرائیل در منطقه را شرح می‌دهد. به بیان وی مهمترین اهداف اسرائیل را می‌توان در جذب نخبگان سیاسی، اقتصادی و تکنوکرات‌ها از این کشور و سایر جوامع قفقاز، ایجاد اتحادی به منظور مقابله با محور ایران، روسیه، ارمنستان، نفوذ در بازارهای منطقه‌ای، بهره‌برداری از ذخایر انرژی‌های فسیلی جمهوری آذربایجان و... خلاصه کرد. همچنین پایان نامه دکتری یحیی حیدری با عنوان «نفوذ اقتصادی اسرائیل در منطقه» ضمن بررسی اهداف و استراتژی‌های اقتصادی اسرائیل در خاورمیانه تعاملات اقتصادی این رژیم را مدنظر قرار داده و نفوذ آن را در بازار خاورمیانه عربی، رابطه‌ی اقتصادی و بازرگانی با ترکیه نفوذ اقتصادی در شمال آفریقا و آسیای مرکزی و قفقاز جنوبی؛ نیم نگاهی نیز به نقش سرمایه‌داران اسرائیلی در دستگاه سیاست خارجی آمریکا و تلاش‌ها برای مهار ایران در بازار این مناطق دارد. اکبر مهدی‌زاده نیز در مقاله‌ای با عنوان «بررسی اهداف و خط‌مشی‌های رژیم صهیونیستی در آسیای میانه و قفقاز» به بررسی فعالیت‌های رژیم صهیونیستی و علل و عوامل مؤثر بر چنین رفتاری از سوی مقامات اسرائیلی می‌پردازد. به نظر وی گسترش روابط و بسط نفوذ اسرائیل در قفقاز، عمیقاً ناظر به کسب مشروعیت (به مثابه مهمترین چالش هویتی اسرائیل) و خروج از انزوای سیاسی بوده است. مجید سهیلی مهر، در پژوهشی با عنوان چالش‌های فراروی سیاست خارجی اسرائیل در آسیای مرکزی سیاست خارجی اسرائیل قبل و بعد از فروپاشی کمونیسم با کشورهای قفقاز مورد بررسی قرار می‌دهد. او معتقد است که سیاست اسرائیل قبل از فروپاشی در راستای همکاری با غرب در جهت جلوگیری از گسترش کمونیسم بود و پس از فروپاشی و روند صلح اعراب و اسرائیل با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک این کشور در آسیا، اسرائیل شروع به گسترش مناسبات خود با کشورهای تازه استقلال یافته آسیای مرکزی و ترکیه به عنوان یک قدرت منطقه‌ای مؤثر نمود. اسرائیل برای دستیابی به این منظور شروع به اجرای پروژه‌های مشترک کشاورزی، صنعتی و اقتصادی و نظامی با این کشورها نمود. اما هویت دینی - اسلامی برخی فاکتورهای فرهنگی و اجتماعی از مهمترین چالش‌های فرا روی اسرائیل برای نفوذ در آن منطقه است.

عباس غریبی نژاد در «استراتژی اسرائیل در آسیای مرکزی و قفقاز» به این جمع‌بندی می‌رسد که خلاء ایدئولوژیکی و ژئوپولیتیکی که با اضمحلال اتحاد جماهیر شوروی سابق صورت گرفت باعث شد که سیاستمداران و دولتمردان اسرائیل، امنیت اسرائیل را وابسته به این منطقه ی ژئواستراتژیکی و مهم بدانند. اسرائیل که توجه زیادی به آمادگی خود برای تهدیدهای آتی که از جانب کشورهای اسلامی غیر عربی شامل جمهوری اسلامی ایران و کشورهای که در منطقه ی قفقاز و آسیای میانه می‌باشد، در همین راستا تلاش می‌کند تا تمرکز زیادی بر روی افزایش تأثیر خود برای مناطق اعمال کرده است. جمهوری اسلامی ایران که یک کشور ثروتمند و قدرتمند با پشتوانه‌های مردمی و هم‌اکنون یک قدرت منطقه‌ای است دشمن شماره یک اسرائیل است و لذا همسایه‌های ایران اسلامی نیز تهدیدهایی برای امنیت اسرائیل الزامی است. علیرضا دامغانی در رساله دکتری خود با عنوان «بررسی راهبرد اسرائیل در قفقاز جنوبی» به شگردهای اسرائیل برای نفوذ نرم در کشورهای آذربایجان، ارمنستان و گرجستان اشاره می‌کند. او خاطر نشان می‌کند که بهترین راه تأثیر گذار ی و نفوذ در کشورها بهره گیری از مؤسسات خیریه و سازمان‌های مردم نهاد می‌باشد. ا در این تحقیق اسرائیل را یکی از عوامل مهم در ایجاد تغییرات ساختاری در این کشورها می‌داند. ضمناً تغییرات سیاسی که در قالب انقلاب‌های رنگی و مخملی در منطقه به وقوع پیوسته است را متوجه اسرائیل می‌داند.

روش تحقیق

روش تحقیق در این پژوهش به صورت توصیفی - تحلیلی و از نوع رویکرد تاریخ نگاری و استفاده وسیع از مطالعات کتابخانه‌ای می‌باشد. در این تحقیق، اسناد و مدارک بین‌المللی نظیر قطعنامه‌های سازمان ملل، گزارش‌های سازمان‌های حقوق بشری، و منابع علمی معتبر مرتبط با موضوع مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

بحث و ارائه یافته‌ها

مدل تحلیلی سیاست خارجی اسرائیل

همان طور که قبلاً نیز اشاره شد، عوامل مختلف بر سیاست خارجی اسرائیل تأثیر می‌گذارند. از این رو تلاش اصلی این بخش بر این پایه استوار است که میزان اهمیت و تأثیر این عوامل را در شکل‌گیری سیاست خارجی اسرائیل نشان دهد. از آنجا که مطالعه نقش ماهیت دولت، در روابط بین‌المللی کمتر مورد توجه تحلیل‌گران و نظریه‌پردازان قرار گرفته‌است و اصولاً مکاتب و پارادیم‌های فکری همچون واقع‌گرایی، کثرت‌گرایی و جهان‌گرایی در خصوص پرداختن به ماهیت دولت و اینکه دولت چیست، بی تفاوت بوده‌اند. توجه به عاملی چون ماهیت دولت به عنوان عنصری تأثیر گذار در سیاست خارجی اسرائیل از جمله ویژگی‌های این پایان نامه است که از سوی تحلیل‌گران سیاست خارجی اسرائیل مغفول واقع شده‌است. از سوی دیگر، در این طرح ماهیت دولت اسرائیل به عنوان متغیر مستقل، مورد توجه قرار گرفته‌است.

در این فصل بر ماهیت دولت اسرائیل به عنوان مهم ترین عامل تأثیر گذار بر سیاست خارجی این کشور تمرکز می‌نماییم. همچنین راهبرد اتحاد پیرامونی را به عنوان دکتترین جهت دهنده به سیاست خارجی فرض می‌کنیم. عبدالوهاب المسیری معتقد است پارادیم گروه کارکردی بر اجتماعات یهودی تطبیق می‌کند و دولت صهیونیستی یک نمونه دولت کارکردی است (المسیری، ۱۳۷۸: ۱۹۰). از دید او گروه کارکردی اقلیتی از مردم است که از خارج به جامعه وارد شده و یا از خود جامعه انتخاب شده که به واسطه کارکرد ثابت، محدود و انتزاعی‌شان (شغل، حرفه و غیره) و نه به واسطه ویژگی‌های انسانی‌شان تعریف می‌شوند. آنها دارای مشاغل یا کارکردهای خاص هستند که اعضای جامعه میزبان (اکثریت) به دلایلی از انجام دادن آن خودداری می‌ورزند یا نمی‌توانند انجام دهند. روابط میان جامعه میزبان و گروه کارکردی به صورت رابطه استعمارگر و استعمار شونده نیست، بلکه رابطه‌ای عقلانی، قراردادی و منصفانه بوده که در آن هر طرف به اهداف خود رسیده و معامله‌ای منصفانه انجام داده‌است. در این حالت، اعضای گروه کارکردی، نیروی تولید به حساب نمی‌آیند، بلکه ابزار تولید تلقی می‌شوند. پس از اینکه جامعه میزبان اعضای گروه کارکردی را دعوت کرد، آنان را از طریق اسکان‌شان در گتوها (یک محله خاص) و یا به صورت نمادین (علائم و لباس‌های مخصوص، زبان مخصوص و یا حتی دکتترین دینی و یا مذهب مخصوص) منزوی می‌نماید. در این حالت جامعه می‌تواند بلافاصله از این افراد استفاده کامل و مطلوب را کرده و آنها را به شکلی مطمئن به عنوان عناصر خارجی پایدار و یا اقامت‌کنندگانی مفید و در عین حال مقطعی، در دسترس داشته باشد. اعتقاد گروه کارکردی همچنان فرضیه سرزمین مقدس خود را با روشی خاص تبیین می‌کند. آنها خود را به موطن مقدس و آباء و اجدادی منسوب می‌نمایند که این موطن ممکن است واقعی یا خیالی باشد (مانند چین و یا کوه صهیون در اسرائیل). آنها معتقدند از این سرزمین آمده‌اند و بالاخره نیز به آنجا برخواهند گشت. موضوع بسیار مهم این است که با وجود تمایز ساختاری گروه کارکردی از جامعه و حس باطنی آنها مبنی بر جدایی از «دیگران» و نیز به رغم تصورات آنها مبنی بر داشتن هویتی مستقل و جدا از جامعه، هویت عینی آنها نشأت گرفته از جامعه‌ای است که به واقع در آن زندگی می‌کنند نه از مذهب یا موطن فرضی که خود را بدان منتسب می‌نمایند. این هویت دوگانه برای اعضای گروه کارکردی ضروری است؛ چراکه آنها را قادر می‌سازد در جوامعی که زندگی می‌کنند، به طور

مؤثر فعالیت کنند و به زندگی خود ادامه دهند؛ در حالی که خارج از آن واقع شده‌اند. از دید المسیری، جایگاه یهودیان در تمدن غرب به عنوان یک طبقه نبوده‌است؛ بلکه اساساً آنها یک گروه کارکردی بوده‌اند. به عبارت دیگر یهودیان بدون تردید نیروی تولید نبوده‌اند بلکه ابزار تولید به شمار می‌رفتند. به طور خلاصه می‌توان گفت پیوندها و روابط میان یهودیان و جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کردند قراردادی، فایده‌گرایانه، خنثی و عینی بوده‌است. هیچ عشق یا نفرت متقابل میان دو گروه وجود نداشته و مبنای عمل متقابل تنها فایده مندی بوده‌است. تا زمانی که هر یک از طرفین، طرف دیگر را قابل استفاده می‌دید، روابط ادامه می‌یافت. هنگامی که جوامع غربی گروهی از یهودیان را درون خود پذیرفتند تا نقش یک گروه کارکردی را ادامه دهند، با جدا کردن محل استقرارشان و از طریق لباس‌های مخصوص و حتی با استفاده از علائم ویژه، از دیگر اعضای جامعه دور کردند.

انزوایی که به وسیله جامعه و از خارج تحمیل شده بود، تبدیل به حس بیگانگی و عقده برتری طلبی عمیق در میان یهودیان گردید. شماری از عقاید و نظریه‌ها (مانند دکترین انسان‌های برگزیده) و مناسک (پرهیز از غذا و قوانین تطهیر و غیره) و منسوب کردن خود به کشور یا خاستگاهی فرضی (صهیون - ارض اسرائیل) این حس را در میان آنها تقویت می‌کرد. این انزوای اساسی و این حس عمیق بیگانگی، بی قدرتی و مجزا بودن از زمان و مکان در میان اعضای گروه کارکردی یهودی، نیاز به داشتن هویتی مستقل را تشدید کرد. اما واقعیت این بود که این هویت به اصطلاح مستقل، چیزی جز تراوشات ذهنی آنها نبود، زیرا هویت عینی و واقعی آنها در کنش متقابل و روزمره با فرهنگ جامعه میزبان و نه مستقل از آن، شکل گرفت. بنابراین با وجود ادعای یهودیان مبنی بر اینکه آنها متمایز، بی نظیر و در حقیقت برگزیده‌اند، باید گفت آنها در جوامع مورد نظر حل شده بودند. عبدالوهاب المسیری در تعریف صهیونیسم از فرمول جامع و بنیادین صهیونیسم صحبت به میان می‌آورد. تعریف او از صهیونیسم دارای پنج عنصر اساسی است:

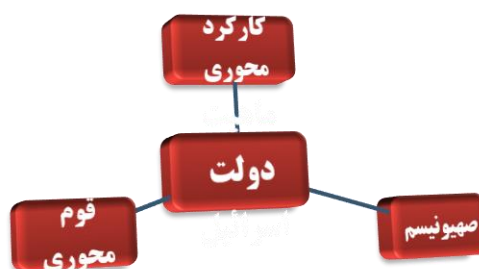
- ۱- یهودیان مردمانی ارگانیک بوده و تعلق ارگانیک به فلسطین دارند و بنابراین متعلق به تمدن غرب نیستند؛
- ۲- در مبحث صهیونیسم و یهود ستیزی، آنها گروه کارکردی بدون کارکرد بوده و قومی تبعیدی و طفیلی محسوب می‌شوند؛
- ۳- برای تبدیل این افراد طفیلی به افراد فایده‌مند باید آنها را به هر سرزمینی ممکن در خارج از اروپا منتقل کرد (فلسطین)؛ به دلیل اهمیت راهبردی این سرزمین برای غرب)؛

۴- این قوم تبعیدی باید در فلسطین ساکن می‌شد و مردم بومی آنجا را بیرون می‌کرد (نابودی ملت میزبان یا غصب و اشغال سرزمین)؛

۵- قوم تبعیدی در محل سکونت جدید، باید دولتی تشکیل می‌داد و به عنوان پایگاهی برای ابرقدرت‌های غربی و سنگری برای دفاع از منافع غرب در منطقه فعالیت خود را آغاز می‌کرد. قدرت‌های غربی نیز از دولت جدید حمایت و دوام و قوام آن را تا زمانی که کارکردش (حفظ منافع غرب) استمرار داشت، تضمین می‌کردند.

المسیری دولت جدید را دولتی کارکردی نامیده و در واقع، شکل بازتولید شده گروه کارکردی یهودیان دانست که بسیاری از مشخصات گروه های کارکردی را دارا می‌باشد. در ادامه نویسنده به دلایل انتخاب یهودیان برای استقرار در فلسطین توسط غرب اشاره می‌کند. وی بر این اعتقاد است که مهمترین کارکرد دولت اسرائیل تاکنون نه کارکرد اقتصادی، بلکه کارکرد نظامی بوده‌است. از دیدگاه غرب، امتیازاتی که دولت کارکردی دارد نه اقتصادی بلکه راهبردی است. این پدیده همانند دژی کم هزینه با هدف دفاع از منافع غرب عمل می‌کند. ایالات متحده حدود ۳۰ میلیارد دلار به پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) می‌پردازد، بنابراین، ارائه ۴ میلیارد دلار کمک سالانه به اسرائیل بسیار ناچیز است. استفاده ابزاری از دولت کارکردی صهیونیستی در روابطی که این دولت نمی‌تواند بدون اتحاد با غرب و دریافت یارانه از آن باقی بماند و البته بدیهی است که این کمک‌ها تا زمانی ادامه خواهد یافت که کارکردهای مورد انتظار غرب را اجرا نماید. (المسیری، ۱۳۸۳: ۹۰)

شعار صهیونیستی سرزمین بدون ملت (فلسطین) برای مردمی بدون سرزمین (یهودیان) گویای این نکته است که فلسطین خارج از زمان و مکان واقع شده و در حقیقت منتظر سکنه اصلی خود می‌باشد. طبق این شعار، یک یهودی عضوی از مردم بدون تاریخ و آواره است که بالاخره در سرزمینی مستقر خواهد شد که خارج از زمان و مکان است. سرزمین بدون ملت همان صهیون است. کشوری که گروه کارکردی همیشه رویای بازگشت به آن را در پایان زمان داشت. پایان زمان و تاریخ در مورد منطقه صهیونیستی از می ۱۹۴۸ آغاز شد. بدیهی است مردم بدون سرزمین در واقع قومی سرگردان و مردمی آواره‌اند که هویتشان متفاوت بوده و نمی‌توانند در هیچ کشوری به جز فلسطین، ریشه داشته باشند. مردم بدون سرزمین متعلق به سرزمین بدون مردم هستند. به هر حال این تفکر صهیونیستی است که به عنوان یک ایدئولوژی، مردمی متشکل را با هویتی سازمان یافته به تصویر می‌کشد و ادعا می‌کند که می‌خواهد آنها را به سرزمین «افراد بی ریشه» ببرد تا آنها نیز به طور عادی قدرت تولید داشته و مردمی مانند مردم دیگر شوند و انسان‌های عادی باشند. بدین ترتیب، می‌توان استدلال کرد دولت صهیونیستی بسیاری از ویژگی‌های گروه کارکردی را دارد و آنچه بر گروه کارکردی مترتب است، بر دولت کارکردی صهیونیست نیز مترتب می‌شود.

شکل ۱- مدل مفهومی ۱، ماهیت دولت اسرائیل

توجه به عناصر ماهیتی دولت اسرائیل از یک سو و توجه به ماهیت دولت در روابط بین الملل و پرداختن به دولت، ماهیت و ذات آن از سوی دیگر مبنای نظری اهمیت ماهیت دولت اسرائیل در شکل گیری سیاست خارجی این کشور را تشکیل می‌دهد. به عبارت دیگر، مطالعه ویژگی‌ها و خصوصیات ذاتی دولت اسرائیل که برخاسته از عوامل متعددی بوده است، می‌تواند مطالعه سیاست خارجی اسرائیل را که به رغم اکثر تحلیل‌گران استثنایی است، با جامعیت همراه سازد. از سوی دیگر، توجه به ماهیت دولت در مطالعات روابط بین الملل و سیاست خارجی می‌تواند به ظهور تحلیل‌های جدید در خصوص سیاست خارجی اسرائیل بینجامد. بنابراین، مدل ارائه شده جهت مطالعه سیاست خارجی اسرائیل و بررسی عوامل مؤثر در شکل گیری آن، با عوامل داخلی و بین المللی تکامل یافته است. ویژگی اصلی مدل ارائه شده، صرف نظر از پرداختن به تک تک عوامل مؤثر در شکل دهی سیاست خارجی اسرائیل، اهمیت دادن به عامل ماهیت دولت است که با الهام از نوشته‌های مایکل برچر و عبدالوهاب المسیری استنباط گردیده است. توجه به ماهیت دولت در بخش حاضر از ویژگی‌های بدیع، به شمار می‌رود زیرا در ادبیات سیاست خارجی اسرائیل به ندرت مورد توجه واقع شده است. بنابراین، مدل تحلیلی پیشنهادی جهت مطالعه سیاست خارجی اسرائیل به شرح زیر می‌باشد در واقع این عوامل ملاحظات اسرائیل در تبیین و تعیین سیاست خارجی است.

شکل ۲- مدل مفهومی ۲، ملاحظات سیاست خارجی اسرائیل

اسناد زیادی در مورد سیاست خارجی اسرائیل در مناطق استراتژیک دنیا به دست آمده است. تقریباً به دلیل نفوذ گسترده‌ای که این رژیم در ساختارهای سیاسی و فرهنگی دنیا دست و پا کرده است نویسندگان بی‌شماری به تبیین، توصیف و تشریح سیاست‌های استراتژیک آن در مناطق مختلف دنیا پرداخته‌اند. از طرفی کشورهای مختلف دنیا طیفی از تعابیر و تحلیل‌ها از حضور و نفوذ اسرائیل در مناطق راهبردی دارند که خود بیانگر موضع گیری سیاسی آنها نیز می‌باشد. بدیهی است پرداختن به همه دیدگاه‌های موجود در باره سیاست خارجی اسرائیل ممکن نیست اما می‌توان برآیند فکری محققین را در این پژوهش به طور جمع بندی شده نشان داد. آنچه که در بیشتر نوشته‌ها نیز به آن پرداخته

شده، با تأمل و دقت در کتاب «اسرائیل به کجا می‌رود» نیز قابل دسترسی است که توسط «ناعوم گلدمان» رئیس «مؤسسه صهیونیستی جهان» تألیف شده و ماهیت و ابعاد نقشه اسرائیل در مناطق دنیا بخوبی روشن می‌گردد. گرچه اهداف و راهبردهای صهیونیستی در مناطق استراتژیک بسیار است ولی خلاصه آن عبارت است از:

- ۱- تأمین امنیت ملی
 - ۲- تأثیرگذاری بر نفوذ و حضور سایر قدرت‌ها
 - ۳- کسب مشروعیت سیاسی
 - ۴- تبدیل شدن به قدرت منطقه‌ای
 - ۵- دوری از انزوای سیاسی
- گلدمان در این رابطه می‌گوید: تمام متفکرین متاخر و بزرگان و مؤسسين صهیونیسم بر ویژگی جهانی بودن حکومت صهیونیستی تأکید دارند و به همان اندازه بر ویژگی ملی گرایی و ناسیونالیستی آن نیز تأکید می‌نمایند. چنانکه پیداست جاه طلبی این عده از نظریه پردازان صهیونیستی فقط بر تشکیل سرزمین یهودیان نبوده بلکه استفاده از این منطقه برای اجرای اندیشه‌های بنیادی که در تاریخ یهود آمده مد نظر بوده است. گلدمان اضافه می‌کند: خطر بزرگی که اسرائیل در آن قرار دارد این است که ویژگی و مشخصه بی‌همتا بودن خود را فراموش کند. این در حالی است که اسرائیل باید کوشش کند از خود دولتی منحصر بفرد ارائه نماید. تأکید می‌گردد که حکومت (اسرائیل) ممکن نیست باقی بماند مگر آنکه بصورت آشکارا دولتی بی نظیر در جهان بشمار آید.

شکل ۳- مدل مفهومی ۳، سیاست خارجی اسرائیل

نهادهای دخیل در سیاست گذاری امنیتی- سیاسی (ابزارها و ساختارهای نفوذ)

نهادهای رسمی امنیتی- سیاسی

یکی از مهمترین ارکان تصمیم سازی و تصمیم گیری در اسرائیل سازمان‌های امنیتی آن هستند این سازمان‌ها که به فراخور حیطه کاریشان به چندین سازمان و نهاد امنیتی تقسیم می‌شوند در تصمیمات راهبردی این رژیم تأثیرگذارند و معمولاً راهبردهای امنیتی در درون این سازمان‌ها اتخاذ می‌گردد. این سازمان‌ها وظیفه تهیه بولتن‌های ویژه، برآوردها و از همه مهمتر تعیین اولویت‌های نفوذ و رخنه‌های شبه جاسوسی را دارند. علایق و منافع درونی این سازمان‌های مسأله‌ای جدی است که نمی‌توان نقش آن‌ها را در عرصه و صحنه تصمیم‌گیری‌های خارجی اسرائیل نادیده گرفت به ویژه آن که در قانون برای آن‌ها جایگاه ویژه‌ای پیش بینی شده‌است در این بخش تلاش می‌شود به معرفی مختصری از این سازمان‌های امنیتی پرداخته شود.

موساد

موساد بوسیله هاگانا که یک سازمان سری ویژه بود تشکیل شد که دفتر اطلاعات موسوم به «شای» نام گرفت. در سال ۱۹۳۷ نیز هاگانا سازمان «موساد لیالیفی بیت» به معنی «دفتر مهاجرت» را تشکیل داد. این نخستین اسم این سازمان بود. سازمان اطلاعات اسرائیل در سال

۱۹۵۱ وقتی که برای اولین بار بصورت رسمی اعلام موجودیت کرد، این اسم را به یدک کشید و شبکه‌های جاسوسی آن نیز از آن زمان موساد نامیده می‌شوند. با توجه به تعدد سازمان‌های جاسوسی رژیم صهیونیستی، رهبری این رژیم تصمیم گرفت که سازمان ویژه‌ای برای هماهنگی میان فعالیت‌های این سازمان‌ها تأسیس کند. این سازمان «دژ مستحکم برای خدمت به اسرائیل» نام گرفت. موساد شبکه گسترده‌ای از نیروهای فعال در سراسر دنیا در اختیار دارد. موساد داری چند شاخه اصلی است که هر کدام از آن‌ها مأموریت خاصی دارد. می‌توان گفت که مأموریت این شاخه‌ها به ترتیب ذیل است:

– جمع‌آوری اطلاعات – دسته‌بندی داده‌ها – بررسی و ارزیابی این اطلاعات – نظارت و جاسوسی – عضوگیری و اجرای عملیات در خارج از فلسطین از جمله قتل و تصفیه مخالفان – بخش ویژه فنی، جعل، رمزبازی و دستگاه‌های ارتباطی – بخش ویژه آموزش و برنامه‌ریزی و افزایش کارایی کارکنان موساد – بخش ضد اطلاعات و نفوذ نیروهای غیرخودی – بخش عملیات. همچنین یک نیروی خارجی دیگر موسوم به «عل» یا «عال» به معنی عالی‌رتبه وجود دارد که کار آن جمع‌آوری اطلاعاتی از داخل آمریکا درباره کشورهای عربی است و سفرها و دیدارهایی هیأت‌های سیاسی را کنترل می‌کند. مهم‌ترین و خطرناک‌ترین این یگان‌ها یگان دوفدوفان است. این یگان آموزش‌های نظامی و روانی مخصوصی می‌بیند و اعضای آن وظیفه حذف را برعهده دارند.

موساد داری یک کمیته دیگر موسوم به «وادات» است که کار آن هماهنگی سری با خارج و داخل اسرائیل می‌باشد و بصورت هفتگی نشست برگزار می‌کند. رئیس وادات همان رئیس موساد است. اما اعضای کمیته وادات عبارتند از اشخاص زیر:

– مدیر سازمان اطلاعات نظامی موسوم به «امان» – مدیر سازمان اطلاعات داخلی «شین بت» – مدیر سازمان امنیت عمومی «شاباک» – مدیر مرکز مطالعات راهبردی و برنامه‌ریزی وزارت امور خارجه (این مرکز در زمینه جاسوسی سیاسی یا دیپلماتیک تخصص دارد). – مدیر بخش عملیات ویژه پلیس موسوم به «ماتام» – مشاوران خصوصی نخست وزیر در امور سیاسی، نظامی، امنیتی و مبارزه با تروریسم در جریان این نشست هفتگی چارچوب سیاست امنیت داخلی و خارجی «اسرائیل» ترسیم می‌شود.

از سوی دیگر، موساد یک شعبه مطالعاتی با ۵ بخش و ۱۵ دفتر برای انجام مطالعات سری درباره کشورهای عربی و برخی کشورهای جهان دارد. موساد مهمترین ابزار اسرائیل برای تأثیرگذاری امنیتی بر جمهوری اسلامی ایران در سال‌های اخیر بوده است سازمان‌های پوششی که در جمهوری‌های قفقاز وجود دارند مهمترین بستر و ظرفیت این سازمان پیچیده امنیتی برای بهره برداری است. بر اساس اسناد، یکی از مأموریت‌های ویژه این سازمان استفاده از این پتانسیل‌ها برای تأثیرگذاری بر ایران است.

شین بت (شاباک)

آژانس امنیت اسرائیل (شاباک یا شین بت) (در عبری: שב"ט)، نام سازمان اطلاعات و امنیت داخلی در کشور اسرائیل است که مسئولیت جمع‌آوری اطلاعات مربوط به داخل مرزهای اسرائیل و مناطق خودمختار فلسطینی و همچنین خنثی‌سازی فعالیت‌های تروریستی را برعهده دارد.

شکل ۴- نماد آژانس امنیت اسرائیل (شین بت)

هنگام تأسیس دولت، تعداد مأموران اطلاعاتی و امنیتی آن ۱۸۴ نفر بود. این افراد در آن زمان به دستور مقامات نظامی یک یگان نظامی موسوم به «شین بت» وابسته به ارتش صهیونیستی تشکیل دادند. شین بت خلاصه کلمه «خدمت به امنیت» است. «ایسر هرتیل» از زمان

۱) www.MOSSAD.gov.il

۲- مسئولیت تأسیس آن به «روفین شیلواح» واگذار شد. نامبرده کسی بود که پس از تشکیل موساد رسماً ریاست آن را عهده‌دار شد.

۳) www.MOSSAD.gov.il

۴) Isser Harel

شکل‌گیری این سازمان تا سال ۱۹۵۲ رئیس آن بود. شین‌بت در دهه اول شکل‌گیری رژیم صهیونیستی مراقب تحرکات دشمنان حزب کار که تا سال ۱۹۷۷ بر اسرائیل حکومت می‌کرد، بود. فعالیت‌های شین‌بت کاملاً سری بود و حتی مردم اسم رئیس آن را هم نمی‌دانستند و سال‌ها تحت نظارت و مسؤلیت دفتر نخست‌وزیر فعالیت می‌کرد. کلمه شین‌بت اندک اندک خود را به شاباک تغییر داد. شاباک به معنی امنیت عمومی و یا شین‌بت عمومی است. این سازمان در سال‌های گذشته به هر سه کشور قفقاز جنوبی تجهیزاتی در حوزه پلیسی صادر کرده است. انواع سلاح‌های خیابانی، باتوم، سپر ضد شورش، تجهیزاتی از جمله اسپری‌های پلیسی، که آذربایجان و به ویژه گرجستان از اسرائیل خریداری کرده‌اند.

آمان

یکی از نهادهای سازمان اطلاعات اسرائیل است و از لحاظ اداری وابسته به فرماندهای ستاد مشترک ارتش صهیونیستی و تحت نظارت فرمانده این ستاد است. اما در کل مجری تصمیمات شورای عالی امنیت ملی رژیم صهیونیستی است. به عبارت دیگر می‌توان گفت که این سازمان شبیه دایره اطلاعات نظامی و مشابه آن در ارتش‌های دنیا است. کلمه آمان مشتق از عبارت عبری «آغاف مودیعین» و معنی آن دفتر اطلاعات و امنیت است و مخصوص امنیت نیروهای مسلح و جمع‌آوری اطلاعات مهم نظامی و تاکتیکی و عملیاتی درباره نیروهای مسلح عربی و توان سیاسی و اقتصادی - که شاید بتوان برای کمک به نیروهای نظامی و پیشبرد اهداف در عملیات‌ها از آن استفاده کرده است. این مربوط به مرزها بود، اما اطلاعات خارجی از طریق وابسته‌های نظامی آمان و کارکنان آن در سفارتخانه‌های اسرائیل در دیگر کشورها به داخل ارسال می‌شود. همچنین شبکه‌های جاسوسی فعال خارج از جمله سازمان اطلاعات وابسته به کشورهای هم‌پیمان اسرائیل اطلاعات نظامی را جمع‌آوری و نتیجه فعالیت‌های تجسسی خود را به آمان در داخل فلسطین اشغالی ارسال می‌کنند.^۲

قراردادهای نظامی که اسرائیل با کشورهای هم‌پیمان خود منعقد می‌کند با بررسی و تجزیه و تحلیل‌های این سازمان در سیستم اطلاعاتی اسرائیل مورد واکاوی قرار می‌گیرد. در واقع آمان بهره‌بردارهای امنیتی خود را از قراردادهای نظامی اسرائیل انجام می‌دهد. این درحالی است که لایه‌هایی از این سازمان در همه مانورهای انجام شده اسرائیل با هم‌پیمانانش حضور دارند. در سال‌های گذشته، تیم ویژه‌ای از آمان مسؤلیت برگزاری دوره‌های آموزشی به نظامیان کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز را برعهده داشتند این دوره‌ها با طی توافقاتی بوده که میان این کشورها با اسرائیل منعقد شده است در جدول زیر اهم این آموزش‌ها ارائه شده است. (البته به دلایلی از جمله محرمانه‌گی این دوره‌ها اسناد زیادی در دست نیست و تنها از مطالعه چندین سند به صورت غیر مستقیم به این دوره‌ها اشاره شده است) آمان داری بخش‌های زیادی است: - اطلاعات تاکتیکی - اطلاعات زمینی - اطلاعات هوایی - اطلاعات دریایی.

الگوی راهبردی برای تهدید ج.ا. ایران در ۲۴ سال گذشته

برای بررسی حضور و نفوذ اسرائیل در منطقه دلایل و بسترهای متفاوت و متنوعی وجود دارد این رژیم در سال‌های بعد از فروپاشی شوروی به خوبی توانسته است از بسترها و فضای موجود برای نفوذ در این کشورها بهره‌گیری کند. در این بخش تلاش شده است تا به تفصیل به دلایل، ابعاد و ویژگی‌های منحصر به فرد روابط اسرائیل با کشورهای قفقاز جنوبی پرداخته شود. تا از آن طریق تهدیدات ناشی از این روابط بر منافع و امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران احصاء شود. ترسیم یک الگوی راهبردی برای تهدید جمهوری اسلامی ایران از سوی اسرائیل آن هم از پتانسیل‌های موجود در منطقه قفقاز جنوبی (هرچند احتمالی و تئوریک) نیازمند بررسی روابط رسمی، روابط اجتماعی، اقدامات نرم افزاری، سخت افزاری و نیز اقدامات تخریبی و تروریستی اسرائیل در منطقه یاد شده است در این بخش تلاش می‌شود با تقسیم‌بندی که گفته شد به بررسی این روابط بپردازیم.

نفوذ از طریق برقراری روابط رسمی

اسرائیل - گرجستان

موقعیت راهبردی گرجستان در کنار دریای سیاه و هم‌چنین واقع شدن این کشور در بطن طرح‌های غربی انتقال انرژی باکو- جیحان- ارزروم همراه با دیدگاه غرب‌گرایانه گرجستان، از دلایل علاقه‌مندی غرب به حضور در گرجستان است (Aliyeva, 2007:90). طی سال‌های پس از فروپاشی شوروی، اسرائیل نیز همسو با متحد استراتژیک خود آمریکا، توجه خاصی به گرجستان داشته است. در همین زمینه، از سال ۱۹۹۲

۱ - نامبرده بعدها به ریاست موساد هم رسید.

سفارت اسرائیل در گرجستان دایر شده است. پس از حادثه یازدهم سپتامبر آمریکا و مشارکت گرجستان در مبارزه با به اصطلاح تروریسم، اسرائیل تلاش گسترده‌ای برای افزایش همکاری‌های امنیتی با گرجستان آغاز کرده است. طی سال‌های گذشته روابط اسرائیل با گرجستان سیر صعودی داشته است. این همکاری هم زمان با سفر «موشه کاتساو»، رئیس‌جمهور اسرائیل به گرجستان در ۲۶ ژانویه ۲۰۰۱ و عقد قرارداد مبارزه با تروریسم و سفر کوتاه سال ۲۰۰۴ میخائیل ساکاشویلی، رئیس‌جمهور گرجستان به فلسطین اشغالی گسترش یافت. این روند از فوریه ۲۰۰۲ هم زمان با مطرح شدن تصمیم آمریکا به اعزام نیرو به گرجستان به بهانه مخفی شدن تروریست‌های مرتبط با شبکه القاعده و در دره پانکیسی گرجستان تشدید یافته است؛ به طوری که روزنامه آخالی اورسیا چاپ تفلیس، در شماره روز دوشنبه ۱۸ مارس ۲۰۰۲ خود فاش کرد که اسرائیل و گرجستان در تولید و مونتاژ مهمات نظامی همکاری می‌کنند. به این نکته مهم باید اشاره کرد که سیاست ناتوگرایی برخی از جمهوری‌های قفقاز جنوبی از جمله جمهوری آذربایجان و گرجستان، زمینه مناسبی را برای نفوذ اسرائیل در قفقاز جنوبی فراهم ساخته است. اسرائیل به بهانه رساندن ارتش و نیروی نظامی کشورهای قفقاز جنوبی، از جمله گرجستان به سطح استانداردهای ناتو، این کشورها را به همکاری امنیتی و نظامی با خود ترغیب می‌کند (Nichol, 2013:13).

به طور کلی، با بررسی روابط دو کشور در همه جوانب، به این نکته می‌رسیم که از نظر دولت‌های اسرائیل و گرجستان هیچ گونه مانعی برای همکاری وجود ندارد، ولی واقعیت‌های اقتصادی گرجستان چندان برای سرمایه داران اسرائیلی جذابیت ندارد و شرکت‌های کوچکی در این کشور فعال هستند.

زمینه‌ها و اهداف اسرائیل در نفوذ به ساختارهای سیاسی - امنیتی گرجستان

در نفوذ به ساختارهای سیاسی - امنیتی گرجستان عوامل مختلفی دخیل است که به چند مورد اشاره می‌شود:

- ۱- در گرجستان سه منطقه جدایی طلب وجود دارد که عملاً امنیت ولی و ارضی گرجستان را تهدید می‌کند. این تحرکات تجربه طلبانه با حمایت رسمی روسیه صورت می‌گیرد. در واقع، کشور گرجستان، اگرچه در ظاهر با ارتش محلی اوستیای جنوبی - آبخازیا مواجه است. در واقع این ارتش‌ها با هدایت و طراحی ارتش روسیه حرکت می‌کنند و ارتش روسیه در قالب ارتش‌های استقلال طلب مناطق تجزیه طلب به رودرویی با ارتش گرجستان می‌پردازد که مسلماً در هر جنگی گرجی‌ها شکست می‌خورند. گرجی‌ها از طراحی هرگونه ارتش و تجهیزات در مقابل روس‌ها عاجز هستند، به همین علت، تلاش می‌کنند تا از ابتکارات جنگی اسرائیل و تجهیزات مدرن آن بهره ببرند. ساکاشویلی با همین تصور، پست‌های کلیدی نظامی - امنیتی را به یهودیان نزدیک به اسرائیل داده تا با این چینش بتواند از دستاوردهای اسرائیلیان بهره‌مند شود. از طرفی، از طریق اسرائیلی از سلاح‌های مدرن آمریکایی و غربی نیز بهره‌مند می‌شوند.
- ۲- داوطلب شدن گرجستان برای الحاق به سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) نیز زمینه دیگری را برای نفوذ اسرائیل در این کشور فراهم کرده است. ناتو برای پذیرش اعضای جدید هفت مرحله دارد که یکی از مهم ترین مراحل آن، نوسازی سیستم نظامی - دفاعی کشور برحسب الگوها و استانداردهای ناتو است. در این زمینه با توجه به پیشرفت اسرائیل در فناوری نظامی هم چنین بهره مندی از آخرین دستاوردهای کشورهای غربی به خصوص آمریکا، شرایطی به وجود می‌آید که کشورها برای بهره مندی از آن توان نظامی اسرائیل زمینه را مهیا کنند. در این مورد، گرجستان شش مرحله ناتو را اجرا کرده و آخرین مرحله ورود به ناتو را طی می‌کند. این کشور امتیازهای فراوانی برای اسرائیل در سازمان نظامی - امنیتی خود قائل شده است تا از فناوری اسرائیل استفاده کند.
- ۳- کمک‌های نظامی آمریکا هر سال کشورهای قفقاز جنوبی را هم شامل می‌شود. آمریکا سالانه میلیون‌ها دلار به تقویت بنیه دفاعی کشورهای جدا شده از شوروی به خصوص گرجستان کمک می‌کند تا از نفوذ نظامی و فناوری روسی خلاص شوند. ولی این کمک‌ها با نظارت خود آمریکا خرج می‌شود و آمریکا به نوعی با هدف نفوذ اسرائیلی‌ها به این منطقه، این کمک‌های مالی را به سمت خرید سلاح از اسرائیل جهت می‌دهد. این هم یکی از زمینه‌های نفوذ اسرائیل به گرجستان است.
- ۴- آمریکا در فعالیت نظامی در کشورهای جدا شده از شوروی جانب احتیاط را از طرف روس‌ها حفظ می‌کند. آمریکا بیشتر نگران است که در صورت تقابل یا رقابت با روس‌ها در مورد فروش سلاح به کشورهای جدا شده از شوروی، به خصوص برای مناطق آسیای مرکزی و قفقاز، روس‌ها نیز سلاح‌های مدرن خود را در اختیار نیروها و کشورهای ضد آمریکایی قرار دهند. به همین علت، آمریکایی‌ها فروش سلاح و آموزش نیروهای نظامی کشورهای قفقاز جنوبی، به خصوص گرجستان را بیشتر از طریق نظامی و امنیتی اسرائیل انجام می‌دهند، چون حضور اسرائیلی‌ها در این منطقه چندان برای روس‌ها حساسیت برانگیز نیست. (فلاح، ۱۳۸۹: ۱۸۲).

۱ - در سال ۲۰۰۴، تخریب چند اثر گرجی در کلیسایی در فلسطین اشغالی توسط نظامیان صهیونیست باعث ناخرسندی تفلیس شد.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

عمل تجاوزکارانه اسرائیل در حقوق بین الملل به عنوان نقض تعهدات معاهداتی و عرفی قلمداد می‌شود. برخی بر این باورند که سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران به طور عام، و در ارتباط با اسرائیل به طور خاص، در راستای منافع ملی این کشور نبوده است. این دیدگاه عمدتاً براساس پارادایم‌های راسیونالیست - ماتریالیست قرار دارد که منافع ملی را صرفاً در چارچوب بیشینه‌سازی سود مادی دولت قلمداد می‌نماید. بر مبنای این پارادایم‌ها، سیاست خارجی شاه و برقراری رابطه با اسرائیل دقیقاً در راستای منافع ملی کشور بود. هم وجود دشمن مشترک خارجی و هم تهدیدهای داخلی نسبت به رژیم شاه موجب شد که دولت ایران به تحکیم روابط خود با اسرائیل بپردازد. اسرائیل نه تنها می‌توانست در مقابله با این تهدیدها دولت پهلوی را یاری رساند، بلکه می‌توانست با استفاده از لابی قدرتمند یهود در ایالات متحده، زمینه‌های حمایت این کشور از ایران پهلوی را فراهم سازد؛ امری که در دیدگاه شاه از اهمیتی فوق‌العاده برخوردار بود و همچنین در صورت هرگونه استفاده رژیم اسرائیل از زور و تعرض به منافع ایران، جمهوری اسلامی ایران نیز دراستیفای حق ذاتی خود در دادن پاسخ آنی، قاطع و قوی به آن و پشیمان ساختن قطعی و کامل این رژیم لحظه‌ای تردید نخواهد کرد.

منابع

۱. آوجی، گولتکین. (۱۳۹۱). بحران کرد: در دام دسیسه‌ها (ترجمه علی سعادت و هادی مرتضی).
۲. باربر، جیمز، و مایکل اسمیت. (۱۳۷۴). ماهیت سیاست‌گذاری خارجی (ترجمه دکتر سید حسین سیف زاده). تهران: نشر قومس.
۳. حاجی یوسفی، امیرمحمد. (۱۳۸۱). نظریه والتز و سیاست خارجی ایران: مطالعات مقایسه‌ای دوران جنگ سرد و پساجنگ سرد. فصلنامه سیاست خارجی، ۱۶ (۴)، ۱۰۰۵-۱۰۳۰.
۴. دوست محمدی، احمد. (۱۳۸۶). ریشه‌های ایدئولوژیکی و تاریخی شکست طرح‌های صلح خاورمیانه. فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، ۳۷ (۱)، ۲۱-۷۵. https://jppq.ut.ac.ir/article_18682.html
۵. دوست محمدی، احمد. (۱۳۸۷). بازشناسی صهیونیسم. مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
۶. سریع القلم، محمود. (۱۳۷۹). سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. تهران: مرکز تحقیقات استراتژیک.
۷. زاهدانی، سید سعید. (۱۳۸۶). بهائیت در ایران. تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۸. فلاح، رحمت الله. (۱۳۸۹). راهبردهای اسرائیل در اوراسیا با تأکید بر آسیای مرکزی و قفقاز. تهران: مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور.
۹. مرادی، منوچهر. (۱۳۸۵). چشم‌انداز همکاری ایران و اتحادیه اروپا در تأمین ثبات و امنیت قفقاز جنوبی: حدود و امکانات. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی.
۱۰. مؤمنی، میرقاسم. (۱۳۸۴). جامعه یهودیان آذربایجان و ابعاد روابط دوجانبه آذربایجان و اسرائیل. فصلنامه تحقیقی آران.
۱۱. المسیری، عبدالوهاب. (۱۳۷۸). گروه کارکردی یهودی و دولت کارکردی صهیونیست. فصلنامه مطالعات فلسطین، ۱ (۲)، ۳۶-۹. (ترجمه امیرمحمد حاجی یوسفی).
12. Abbasov, S. (2009). Azerbaijan mum about Israeli spy plane, satellite project. Eurasianet.org , 17 August.
13. Adebefar, T. (2006). Azerbaijan's geopolitical challenge: Improving relations with Iran. Middle East Economic Survey, 49 (49), 04 December. <https://doi.org/10.5901/mjss.2016.v7n3s3p72>
14. Akiner, S. (2004). The Caspian: Politics, energy and security . Oxford: RoutledgeCurzon. <https://doi.org/10.4324/9780203641675>
15. Aliyeva, H. (2007). The transit of Caspian petroleum by pipeline. Baku (Azerbaijan) – Supsa (Georgia) – Odessa – Brody (Ukraine) – Gdansk (Poland) . Baku Press.
16. Amiridze, N. (2009). Mismatches between form and meaning: Reanalysing wish and blessing formulae in Georgian society . Tbilisi: Georgia Studies Press.
17. Aras, B. (1998). Post-Cold War realities: Israel's strategy in Azerbaijan and Central Asia. Middle East Policy, 5 (4). <https://doi.org/10.1111/j.1475-4967.1998.tb00370.x>
18. Armesak, L. (2007). The status of Armenians, Russians, Jews and other minorities. INS Resource Information Center , 1993. <http://www.uscis.gov/pdf>
19. Beasley, R., et al. (2002). Foreign policy in comparative perspective: Domestic and international influences on state behavior . New York: CQ Press.
20. Bourtnan, I. (2006). Israel and Azerbaijan's furtive embrace. Middle East Quarterly, 13 (3).

21. Brecher, M. (1972). *The foreign policy system of Israel: Settings, images, process*. New Haven: Yale University Press.
22. Bromberger, M. (2012). *The Georgian diaspora: A case study of the Georgian community in Israel*. Georgia University Press.
23. Clarke, M., & White, B. (1981). *An introduction to foreign policy analysis*. London: G.W. & Hesketh.
24. Coulombis, T., & Wolf, J. (1990). *Introduction to international politics*. Englewood: Prentice-Hall.
25. Cox, R. (1986). Social forces, states, and world orders: Beyond international relations theory. In R. Keohane (Ed.), *Neorealism and its critics* (pp. 204-254). New York: Columbia University Press.
26. Dowty, A. (1998). *The Jewish state: A century later*. Berkeley: University of California Press.
27. Dowty, A. (1999). *Israeli foreign policy and the Jewish question*. MERIA.
28. Freedman, R. (Ed.). (1998). *The Middle East and the peace process: The impact of Oslo Accords*. Gainesville: University Press of Florida.
29. Freedman, R. (Ed.). (2000). *Israel's first fifty years*. Gainesville: University Press of Florida.
30. Hanrieder, W. (1962). Actor objectives and international systems. In A. Wolfers (Ed.), *Discord and collaboration: Essays on international politics* (pp. 77-100). Baltimore: Johns Hopkins University.